

# Vastuullista tuotantoa

- MTK:n ympäristölupaukset



Pitkäjänteinen, ylisukupolvinen yhteistyö luonnon kanssa on toimintamme ydintä. Meille MTK:ssa on tärkeää siirtää maatalo ja sen ympäristö entistä paremmissa kunnossa tuleville sukupolville arvojemme mukaisesti – asiantuntijuudella, avoimuudella ja yhteistyöllä yhdenvertaisuutta tavoitellen. Ympäristöohjelmamme lähtökohtana ovat maapallon kanto-kyky ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030).



**Maa- ja metsätalous ovat merkittävässä asemassa, kun pyritään saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteita.**

Suomi on Euroopan metsäisin maa ja pohjoisin maatalousmaa. Olemme oppineet toimimaan haastavien ja vaihtelevien ilmasto- ja maaperäolojen kanssa. Ajantasainen, meidän oloissamme tehty ja tulevaisuuteen luotsaava tutkimus on kestävän ympäristöpolitiikan perusta.

On välttämätöntä, että elinkeinomme ovat kannattavia, jotta voimme investoida uusimpaan teknologiaan, toteuttaa erilaisia ympäristön tilaa kohentavia toimenpiteitä ja hyödyntää digitalisaation mahdollisuudet ympäristötyössämme.

Maa- ja metsätalouteen vaikuttavat lukuisat ympäristölliset ohjauskeinot. Ohjauskeinot asettavat toiminnan yleisesti hyväksyttävälle tasolle siten, että ympäristöhaitat ovat mahdollisimman pienet. Avoin ja rakentava vuorovaikutus toimintaympäristön kanssa on tärkeää yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden lunastamiseksi.

# Turvaamme luonnon monimuotoisuutta

Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen metsissä ja maatalousympäristöissä on osa normaalia maa- ja metsätaloutta. Lahopuun määrän lisääminen ja peltojen viljelykierron monipuolisuudesta huolehtiminen ovat esimerkkejä käytännön toimistamme luonnon hyväksi. Vieraslajien hallinta vaatii ponnisteluja, joihin koko yhteiskunnan on sitouduttava.

Maa- ja metsätalouden harjoittamisen on oltava tasapainossa luonnonsuojelun kanssa. Suojelutoimista maanomistajille aiheutuvat taloudelliset menetykset ja muut haitat on korvattava. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvien toimintamallien on oltava mahdollisimman kustannustehokkaita ja niiden on kunnioitettava omaisuuden suojaa ole-malla maanomistajalähtöisiä.



Kehitämme jatkuvasti toimintatapojamme niin, että ne ottavat yhä paremmin ja monipuolisemmin huomioon erilaiset ekologiseen kestävyyteen liittyvät osatekijät. Maanomistajien luonnonsuojelullisia pyrkimyksiä on tuettava. Vapaaehtoisuuteen ja täyden korvauksen periaatteeseen perustuva metsien suojeleminen on osoittautunut toimivaksi keinoksi turvata metsien monimuotoisuutta ilman vastakkainasetteluja.

## Ekosysteempipalvelut

Ekosysteempipalveluilla tarkoitetaan kolmeen pääluokkaan (tuotanto-, kulttuuri- sekä sääätely- ja ylläpitopalvelut) jakautuvia luonnon tarjoamia aineellisia ja aineettomia hyödykkeitä, jotka ovat olennaisia edellytyksiä ihmisten ja yhteiskuntien hyvinvoinnille. Maa- ja metsätaloustuottajien merkitys ekosysteempipalvelujen tuottajina on tunnustettava ja aktiivisia toimia on rahoitettava.

# Huolehdimme maan tuottavuudesta ja puhtaudesta

Resurssitehokkuutta on tuottaa enemmän vähemmällä. Tällöin kasvutekijöiden on annettava parastaan. Peltojen viljavuutta ei pidä heikentää ympäristönsuojelun nimissä, vaan fyysisen (vesitalous, maan rakenne), kemiallisen (ravinteisuus, pH, haitta-aineet) sekä biologisen (eloperäinen aines ja pieneliöstö) viljavuuden on toimittava tasapainoisesti.

Suomen maaperä on Euroopan puhtaimpia, ja se tulee sellaisena myös säilyttää. Kaikkien, myös kierrätysmateriaaleista peräisin olevien, maanparannusaineiden ja lannoitevalmisteiden tarkat sisällöt tulee tuntea, jotta uudet pilaantumisen riskit vältetään. Tuoteselosteiden tulee olla nykyistä tarkempia ja niiden tulee sisältää myös tieto raaka-aineen alkuperästä.

Maa-aineksen pellolta ja metsistä poiskulkeutumisen estämiseksi tarvitaan tulvasuojelua ja riittävää peruskuivatusta, jotka ovat myös osa ilmastonmuutokseen sopeutumista. Tästä koko yhteiskunnan on kannettava vastuuta.

Viljelyn yksipuolisuus ja maan multavuuden vähentyminen ovat haasteita, joihin tartumme. Maan kasvukuntoa voi parantaa mm. viljelykiertoja monipuolistamalla, maan tiivistämistä välttämällä, kalkitseamalla ja ojittamalla. Parhaita lohkot sopivat tehokkaaseen viljelyyn ja heikompikuntoiset luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon. Näin ylläpidetään peltojemme kykyä tuottaa hyviä ja laadukkaita satoja ja vähennetään maatalouden haitallisia ilmastojen ja vesistövaikutuksia. Teemme töitä viljelijöiden tiedon lisäämiseksi ja toiminnan kannattavuuden nostamiseksi, jotta maa voidaan pitää puhtaana, terveenä ja tuottavana.



# Suojelemme vesiämme

Kannustamme viljelijöitä ja metsänomistajia ylläpitämään vesien hyvää tilaa ja parantamaan niiden tilaa vähentämällä rehevöittävää ravinne- ja eroosiokuormitusta, estämällä haitallisten aineiden pääsyä vesiin ja osallistamalla vesistöjen kunnostukseen.



Maatalouden vesiensuojelun keskeisin työkalu on maatalouden ympäristökorvausohjelma toimenpiteineen. Tarvitsemme vastaavaa järjestelmää myös tulevaisuudessa, jotta ympäristötoimenpiteiden kustannukset eivät jää pelkästään viljelijän itsensä maksettaviksi. Maan rakenteeseen, vesitalouden toimivuuteen sekä kasvipeitteisyyteen liittyvät toimenpiteet nousevat entistä tärkeämmiksi ilmastonmuutoksen lisätessä sateita kasvukauden ulkopuolella ja vähentäessä roudan maan rakennetta parantavaa vaikutusta. Lannan käyttöön ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät toimenpiteet säilyvät edelleen tärkeinä.

Metsätalouden vesiensuojelussa keskeisiä ovat toimenpiteet, jotka vähentävät vesistökuormitusta kunnostusojituksen ja maanmuokkauksen yhteydessä. Myös metsätalouden vesiensuojelun kustannuksiin tarvitaan yhteiskunnan tukea.

Vesiensuojelun tehostamiseksi toimenpiteet tulee kohdistaa alueellisesti tai jopa tilakohtaisesti. Toimenpiteiden tulee olla kustannustehokkaita ja niiden tulee sopia hyvin yhteen tilan muun toiminnan kanssa. Teemme itse ja kannustamme jäseniämme yhteistyöhön tutkimuksen ja hallinnon kanssa parhaiden ratkaisujen löytämiseksi.

# Ratkaisemme energiakysymyksiä

Edistämme maaseudun bioenergiälähteiden ja uusiutuvan energian hyödyntämistä tehokkaasti sähkön ja lämmön tuotannossa sekä vähäpäästöisenä liikennepolttoaineena. Merkittävin maaseudun bioenergian lähde on metsäenergia. Maatalouden bioenergiälähteitä ovat kotieläinten lanta, kotieläintalouden muut sivutuotteet ja peltobiomassa. Näiden hyödyntäminen edellyttää maatilakokoluokan investointitukia ja elinkeinolähtöistä lainsäädäntöä.



Maaseudun bioenergiälähteiden hyödyntämiseksi tulee rakentaa hajautetun sähkön- ja lämmöntuotannon järjestelmä. Suuret fossiilisia polttoaineita käyttävät energialaitokset on muutettava bioenergiaa käyttäviksi. Kannustamme auringon, tuulen ja vesivoiman energiakäyttöön. Tunnustamme turpeen merkityksen kotimaisena huoltovarmuutta parantavana polttoaineena niin pitkään kuin tuontifossiilisia on käytössä.

Maataloustuotannon päästöjä kannustamme vähentämään parantamalla maatilan energiatehokkuutta ja energiaomavaraisuutta sekä lisäämällä tilakohtaista uusiutuvan energian tuotantoa. Kehitämme MTK:n jäsenpalveluja tukemaan jäsenistön mahdollisuuksia tuottaa uusiutuvaa energiaa.

## Kiertotalous matkalla läpimurtoon

Kiertotalouden perusajatuksena on saavuttaa talouskasvua ilman, että ympäristö kuormittuu. Kiertotalous nähdään yhtenä keskeisenä ratkaisuna uusiutuvan energian käytön etenemisessä ja ilmastonmuutoksen hillinnässä. Tämä tarkoittaa mm. palveluiden suosimista tuotteiden sijaan ja materiaalien kierrättämistä mahdollisimman pitkälle kustannustehokkaasti ja ilmaston kannalta kestävästi.

## Jokamiehenoikeudet

Luonto on jäsenillemme tärkeä ja haluamme jokamiehenoikeuksilla mahdollistaa kaikille pääsyn luontoon. Jokamiehenoikeuksien vastapainona on vastuu toiminnan asianmukaisuudesta: tilapäisyyteen tai satunnaisuuteen sekä haittomuuteen liittyviä lähtökohtia on kunnioitettava. Ristiriitojen välttämiseksi ja maanomistajan oikeuksien kunnioittamiseksi liiketoimintaa toisen maalla olisi kohtuullista harjoittaa maanomistajan suostumuksella. Erialaisten luontoon perustuvien uusien liiketoimintamallien kehittyessä ja yleistyessä MTK pitää huolen siitä, että jokamiehenoikeuksien tulkinnat pysyvät ajassa mukana niin, että maanomistajien asema on turvattu ja että myös he ovat osa arvoketjua.





## Teemme ilmastotekoja

Kannustamme tuottamaan hyödykkeitä, joilla voidaan korvata ilmaston kannalta selvästi haitallisempia raaka-aineita. Metsät ovat merkittävä hiilinielu, jota aktiivinen ja kestävä metsätalous turvaa. Metsien pitäminen tuottavina ja uudistamisesta huolehtiminen varmistaa sen, että metsät sitovat enemmän hiiltä kuin niistä vapautuu. Edistämme uusiutumattomien raaka-aineiden korvaamista puulla, sillä puusta valmistetut tuotteet, kuten puutalot, toimivat tehokkaina ja pitkäikäisinä hiilen varastoina.

Pellot sitovat hiiltä kasvaviin kasveihin ja maaperään. Peltoviljelystä ilmaan vapautuvaa typpeä ja karjatalouden metaanipäästöjä voi vähentää hyvillä käytännöillä, kuten lannan sijoittamisella ja typen käytön tarkentamisella. Maaperän hiilikuntoa voi parantaa runsasjuurisilla kasvustoilla ja maanparannusaineilla. Vaikutamme tutkimukseen, jotta saamme lisää tietoa ilmastomuutokseen vaikuttavista tekijöistä ja muutokseen sopeutumisesta. Välitämme tietoa edelleen jäsenillemme.

Ilmastomuutos tuo haasteita, sillä tulvat, taudit ja tuhoeläimet lisäävät satovaihteluita tulevaisuudessa. Maaseudun elinkeinojen tulee saada korvaus tuottamistaan ilmastohyödyistä. Edistämme näihin liittyvien vapaaehtoisten markkinamekanismien kehittymistä. Edellytämme metsien luonnontieteellisen hiilinielun ottamista pohjaksi määriteltäessä metsätalouden merkitystä kansainvälisissä ilmastosopimuksissa.



## Arvostamme maatamme

Yksityinen maanomistus on suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan sekä kaiken maaseudun elinkeinotoiminnan perusta. Maanomistuksen perustuslainsuojaa ja siihen kuuluvia oikeuksia tulee vahvistaa. Maaomaisuuden käyttöä on rajoitettu lainsäädännöllä muita omaisuuslajeja tiukemmin. MTK:n yhteiskuntavastuullisena tehtävänä on edistää maanomistajien oikeusturvaa.

On pidettävä huolta siitä, että jokaisella on aidosti oikeus ja mahdollisuus olla mukana omaisuuttaan koskevien asioiden käsittelyssä. Maanomistajan tietämättä ei yksityiselle maalle pidä tehdä suunnitelmia. MTK:n tärkeä tehtävä on varmistaa avoin ja tehokas vuorovaikutus maanomistajien, viranomaisten ja erilaisten hanketoimijoiden kesken niin lainsäädännöllä kuin hyvillä käytänteillä. MTK tukee sopimusmenettelyjä ja tarjoaa jäsenilleen valmiita mallisopimuksia erilaisiin maaomaisuuteen liittyviin tilanteisiin.



MTK:n tavoitteena on, että maaomaisuuden luovutukset yleishyödyllisiin tarkoituksiin perustuvat aina sopimukseen ja osapuolten yhteisymmärrykseen. Jos yksityisiä maa-alueita joudutaan pakolla lunastamaan, lainsäädännön tulee taata maanomistajille kaikissa tilanteissa riittävä korvaus.

Maanomistajalla tulee olla vahva asema alueidenkäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa, jotta maaseutuelinkeinojen toimintaedellytykset turvataan pitkälle tulevaisuuteen ja ihmisille tarjotaan mahdollisuus valita mieluisa asuinpaikka.

## Sopiminen

Onnistuneella vuoropuhelulla ja yhteisesti sopimalla saadaan aikaan hyviä ja kestäviä ratkaisuja. MTK on tehnyt eri tahojen kanssa useita suositussopimuksia. Suositussopimukset ovat käytettävissä sellaisinaan, tai niitä voidaan käyttää apuna ja tukena oman sopimuksen laatimisessa. Sopimuksissa on mahdollista neuvotella molempia osapuolia tyydyttävät korvaukset. Korvauksen määrittämisessä on syytä arvioida maanomistajalle aiheutuvaa haittaa, maapohjan arvoa ja tuotto-odotuksia sekä maanomistajan mailla sopimuksen perusteella harjoitettavan liiketoiminnan mahdollista tuottoa.

## MTK:n ympäristölupaukset

- ✓ *Arvostamme maatamme*
- ✓ *Huolehdimme maan tuottavuudesta ja puhtaudesta*
- ✓ *Suojelemme vesiämme*
- ✓ *Ratkaisemme energia-kysymyksiä*
- ✓ *Teemme ilmastotekoja*
- ✓ *Turvaamme luonnon monimuotoisuutta*



[www.mtk.fi](http://www.mtk.fi)